

Historia na opak

Bibliografia:

- Źródło: Konstanty Ildefons Gałczyński, *Zakrycie Ameryki*, [w:] tegoż, *Teatrzyk Zielona Gęś*, Warszawa 2009, s. 119.

Historia na opak

Santa Maria – model statku

Źródło: Pixabay, SteenJepsen, domena publiczna.

Historia obfituje w wydarzenia, które znacząco wpłynęły na losy świata. Dzięki odkryciom geograficznym ludzie dowiedzieli się o istnieniu lądów innych niż Europa.

Odkrycie Ameryki przez Krzysztofa Kolumba jest jednym z najważniejszych wydarzeń w dziejach ludzkości. Mieszkańcy Europy zrozumieli, że na świecie istnieją inne lądy, do których można dotrzeć drogą morską. Wydarzenie to zapoczątkowało okres podróży i kolejnych odkryć geograficznych.

Ciekawostka

Krzysztof Kolumb (1451-1506) – był żeglarzem i odkrywcą. Pochodził z Genui (obecnie miasto we Włoszech). Pragnął dotrzeć drogą morską do Indii. Wierząc, że Ziemia ma kulisty kształt, zaplanował podróż w kierunku zachodnim.

12 października **1492 roku** dopłynął do wybrzeży **Ameryki** (zwanej również Nowym Światem). Wysepkę, do której zawinął jego statek, nazwał [San Salvador](#) (hiszp. Święty Zbawiciel).

Ćwiczenie 1

Ułóż puzzle przedstawiające obraz 'Pierwsze przybycie Kolumba do brzegów Nowego Świata w San Salvador', który namalował [Dióscoro Teófilo Puebla Tolín](#).

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 2

Na podstawie obrazu „Pierwsze przybycie Kolumba do brzegów Nowego Świata w San Salvador” zaznacz prawidłowe zdania.

☐

Obok Krzysztofa Kolumba stoi duchowny w brązowym habicie, który w dłoni trzyma krzyż.

☐

Po lewej stronie widać ukrytych wśród drzew tubylców.

☐

W centrum obrazu znajduje się ubrany w czerwony strój Krzysztof Kolumb, który w jednej dłoni trzyma miecz, a w drugiej chorągiew.

☐

Tubylcy z radością witają przybyłych.

☐

Towarzyszące Kolumbowi postacie klęczą.

☐

W tle widać morze oraz statek, którym przyłynęli odkrywcy.

☐

Krzysztof Kolumb stoi dumnie wyprostowany.

☐

Obraz przedstawia żeglarzy wychodzących na ląd.

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.

Polecenie 1

Zastanów się, co by było, gdyby Krzysztof Kolumb nie odkrył Ameryki. Rozważ, czy miałyby to wpływ na losy świata.

Zapoznaj się z tekstem Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego, a następnie wykonaj ćwiczenia.

” Konstanty Ildefons Gałczyński

Zakrycie Ameryki

TEATRZYK 'ZIELONA GĘŚ'

ma zaszczyt przedstawić

'ZAKRYCIE AMERYKI'

Scena przedstawia statek Krzysztofa Kolumba, dopływającego do brzegów amerykańskich.

MAJTEK NA MASZCIE:

Ziemia! Ziemia!

KRZYSZTOF KOLUMB:

(śpi znużony)

MAJTEK NA MASZCIE:

Panie Krzysztofie, niech pan wstanie! Zaraz nastąpi odkrycie Ameryki!

KRZYSZTOF KOLUMB:

Co? Odkrycie Ameryki? Nie warto. Zakryjcie ją z powrotem.

MAJTEK NA MASZCIE:

(zakrywa Amerykę z powrotem)

K u r t y n a
nie zapada,
bo w tym przypadku istnieje tylko
w wyobraźni [oszczerców](#).

Źródło: Konstanty Ildefons Gałczyński, *Zakrycie Ameryki*, [w:] tegoż, *Teatrzyk Zielona Gęś*, Warszawa 2009, s. 119.

Ciekawostka

Teatrzyk Zielona Gęś to seria humorystycznych utworów, publikowanych przez Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego w czasopiśmie 'Przekrój' w latach 1946–1950. Czytelnicy uwielbiali absurdalny (czyli bezsensowny) humor tych krótkich tekstów, które szybko stały się rozpoznawalne i popularne. Łącznie ukazało się 160 odcinków prezentujących scenki teatryku.

Ćwiczenie 3

Uzasadnij, że przytoczony utwór K.I. Gałczyńskiego został napisany z przeznaczeniem do wystawienia na scenie.

Ćwiczenie 4

Zastanów się i odpowiedz, dla kogo przeznaczone są fragmenty tekstu, które zapisano pismem pochyłym (kursywą). Odszukaj w dostępnych ci źródłach informacji i wyjaśnij, czym są didaskalia.

Ćwiczenie 5

Zaznacz odpowiednimi kolorami fragmenty tekstu „Zakrycie Ameryki” zawierające informacje:

- o występujących postaciach – na żółto,
- dla scenografa (o dekoracji sceny) – na zielono,
- dla aktora (partie dialogowe) – na niebiesko,
- dla reżysera – na fioletowo.

 żółty

 zielony

 niebieski

 fioletowy

Scena przedstawia statek Krzysztofa Kolumba, dopływającego do brzegów amerykańskich.

MAJTEK NA MASZCIE:

Ziemia! Ziemia!

KRZYSZTOF KOLUMB:

(śpi znużony)

MAJTEK NA MASZCIE:

Panie Krzysztofie, niech pan wstanie! Zaraz nastąpi odkrycie Ameryki!

KRZYSZTOF KOLUMB:

Co? Odkrycie Ameryki? Nie warto. Zakryjcie ją z powrotem.

MAJTEK NA MASZCIE:

(zakrywa Amerykę z powrotem)

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Ważne!

Utwory przeznaczone do wystawienia na scenie należą do rodzaju literackiego nazywanego **dramatem**.

Utwory dramatyczne mają charakterystyczną formę. Nie występuje w nich narrator. O przebiegu akcji widz/ czytelnik dowiaduje się na podstawie wypowiedzi i działań aktorów. Dramat podzielony jest na **tekst główny** (dialogi i monologi bohaterów) oraz **tekst poboczny** (didaskalia), który zawiera wskazówki na temat sposobu gry aktorów oraz dekoracji.

Ćwiczenie 6

Zaznacz prawidłową odpowiedź na pytanie.
Jaki jest nastrój utworu „Zakrycie Ameryki”?

☐ poważny

☐ tajemniczy

☐ smutny

☐ żartobliwy

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.

Ćwiczenie 7

Uzupełnij notatkę podanymi poniżej wyrazami.

W utworze pt. „Zakrycie Ameryki” Krzysztof Kolumb został przedstawiony jako .
Bohaterowi na dotarciu do brzegów nowego lądu. Jest .

Utwór ma charakter , skłania odbiorcę do .

zależy

przeciwieństwo odkrywcy

nie zależy

śmiechu

odkrywca

znudzony i ośpały

zadumy

żartobliwy

podekscytowany i zadowolony

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.

Polecenie 2

Wyobraź sobie, że jesteś reżyserem przygotowującym się do wystawienia utworu Gałczyńskiego pt. 'Zakrycie Ameryki'. Zaplanuj poszczególne etapy działań i sporządź notatki na temat:

- sposobu, w jaki można przedstawić: statek Kolumba, majtka na maszcie, 'zakrycie Ameryki z powrotem';
- potrzebnych dekoracji sceny;
- kostiumów postaci (możesz je opisać lub naszkicować propozycje strojów);
- rekwizytów (możesz je wymienić, opisać lub naszkicować);
- aktorów (płeć, wiek);
- zapowiedzi przedstawienia (ton zapowiedzi: poważny, żartobliwy, podniosły...);
- oświetlenia;
- ruchu na scenie.

Polecenie 3

Zredaguj zaproszenie na reżyserowane przez ciebie przedstawienie pt. 'Zakrycie Ameryki'.

Polecenie 4

Zabierz głos w dyskusji na temat odkrycia Ameryki. W tym celu określ swoje stanowisko, a następnie zredaguj dwa argumenty na jego poparcie.

Stanowisko 1. Warto było odkryć Amerykę.

Stanowisko 2. Nie warto było odkrywać Ameryki.

Polecenie 5

Przypomnij sobie wydarzenie historyczne, które wywarło wpływ na dzieje świata (np. wynalezienie druku przez Jana Gutenberga). Wyobraź sobie, że jego przebieg był inny niż w rzeczywistości. Napisz krótkie opowiadanie pt. 'Historia na opak', w którym przedstawisz swoją wersję wydarzenia.